

Äimmõslää'kk

Ee'ttik-kää'dd tu'mmstõõgg meäldlanji šiotteet:

1 lääkk

Aalmilaž šiottålm

1 §

Lää'jj mie'rr

Tån lää'jjest šiotteet täävtõõzzid da raamid Lää'ddjånnam äimmõspolitiikk plaanummša da tån teåuddjummuž seu'rrjummuša. Lää'jj mie'rren lij:

1) viõuseed da suåvted õ'hte äimmõsmuttåz tuõ'llstõõllmõ'sše da tõõzz šiottlõõvmmõ'sše põrggi tååimai plaanummuž da tiu'ddeprijmõõžž seu'rrjummuž;

2) ra'vvjed ee'ttik-kää'dd da oummi vuei'ttemvuõdid vuässõõttåd da vaaikted äimmõspolitiikk plaanummša.

2 §

Lää'jj da plaaneemriåžldõõgg täävtõõzz

Lää'jj da tån meåldlaž äimmõspolitiikk plaaneemriåžldõõgg täävtõõssån lij vue'zzstes ainsmåtted, što:

1) oummu toi'mmjummšest šõddi šåddeempõrttgaazzi piåstti keåppne da njiõlõõggi äiggavuåžžam jaukki meå'r šå'dde nu'tt, što šåddeempõrttgaazzi piåstti lie jåånmmõsån seåmma šoora ko jaukki meå'r määimõsån ee'jj 2035 da što jaukki meå'r šå'dde da piåstti keåppne õinn tån måņņa še;

2) oummu toi'mmjummšest šõddi nue'dđjue'kkem- da piåstkauppsektor õ'httela'skķuum šåddeempõrttgaazzi piåstti äimmrie'dde keåppne ee'jj 2030 mõõnee'st uu'ccmõsån 60 prose'ntted da ee'jj 2040 mõõnee'st uu'ccmõsån 80 prose'ntted ve'rddee'l ekka 1990;

3) oummu toi'mmjummšest šõddi nue'dđjue'kkem- da piåstkauppsektor õ'httela'skķuum šåddeempõrttgaazzi piåstti äimmrie'dde keåppne ee'jj 2050 mõõnee'st uu'ccmõsån 90 prose'ntted, leåša põõrgge'l tåssa 95 prose'ntted ve'rddee'l ekka 1990; di

4) meersaž tååimai'vui'm šiottlõõvåt äimmõsmuttsa ou'ddee'l äimmõsriiski vaaldšummuž da äimmõskeåll'jemvuõd.

Lää'jj da tån meåldlaž äimmõspolitiikk plaaneemriåžldõõgg täävtõõssån lij še ainsmåtted vue'zzstes Lää'ddjånnam çõõnņi suåppmõõžžid di Euroopp unioon lää'jjšiottummuša vuåddõõvvi šåddeempõrttgaazzi kie'ppummuž da seu'rrjummuž, njiõlõõggi ra'vvjummuž di šiottlõõvmmõõžž kuõskki õõlgtõõzzi teåuddjummuž. Jõs Lää'ddjånnam çõõnņi meeraikõskksaž suåppmõš le'be Euroopp unioon lää'jjšiottummuš å'nne se'st oudpeå'lñn peåggum çouggsab šåddeempõrttgaazzi piåsttijid le'be jaukki mie'rid kuõskki täävtõõzzid, 1 momee'nt 1–3 pääi'kest jurddum täävtõõzz å'lğge vuåddõõvvåd tõid.

Låå'ssen lää'jj da tån meåldlaž äimmõspolitiikk plaaneemriåžldõõgg täävtõõssån lij:

1) ainsmåtted vue'zzstes äimmõstååimai vuõiggvuõdmeåldlažvuõd da keåll'jeei ouddnummuž;

2) staanåd vue'zzstes så'mmlai oudldõõzzid tuõ'll'jed da oudåsviikkåd jiiijåz kiõl da kulttuur.

3 §

Suävldemvu'vdd

Tän lää'jj suävldet riikk ve'rggñii'kki tuájaid äimmõspolitiikk plaani raajjmõõžžâst di tõi tiu'ddepiijmõõžž ainsmâttmõõžžâst.

Piâstkauppsektoo're kuulli šaddeempõrttgaazzi piâsttjin da tåaimain tõi kie'ppeem diõtt šiotteet piâstkaupplää'jjest (311/2011), ke'rdemjååttlõõgg piâstkaupâst uvddum lää'jjest (34/2010) da Kioto mekaniismi åå'nmmest uvddum lää'jjest (109/2007).

4 §

Vaaiktõõžž jee'res plaanummša da tu'mmjemtuõjju

Tän lää'jj nuájain rajjum plaanid ålgg, jää'kktee'l mâid tõin jee'res laa'jjin jea'rben šiotteet, våldeed lokku, ko plaaneet da tu'mmjet jee'res lää'jjsiõttummuž nuájain šaddeempõrttgaazzi piâsttjid da jaukki mie'rid vaaikteei da äimmõsmuttsa šiottlõõvmmõõžž kuõskki tåaimain.

5 §

Äimmõsmuttâz tuõ'llstõõllmõõžž da tõõžž šiottlõõvmmõõžž ouu'deei tåaim

Riikk ve'rggñek ålgg ouu'deed toi'mmjummše'stes tän lää'jj meåldlaž täåvtõõžzi da plaani teåuddjummuž.

6 §

Mea'rtee'lm

Tän lää'jjest juu'rde:

1) *šaddeempõrttgaazzin* illdioksiid, metaan, typpoksiduul, fluorillvetyid, perfluorillvetyid, rikkheksafluoriid, typptrifluoriid da jee'res äimmõsriådd luådlaž da oummu toi'mmjummuž šõõddtem gaassnålšem aunnsid, kook vålde vuåstta da vuõltee ouudås infraruõ'psseš-šunõstõõžž;

2) *äimmõsmuttsin* nåkam muttâz äimmõõžžâst, kåå'tt šådd skååđsuõllu äimmriådd nãrrjummuž vuõ'i'gggest le'be pannvuõ'i'gggest mu'tti oummu toi'mmjummšest da kåå'tt mãånn äimmõõžž luådlaž vaajtõõllmõõžž pá'jjel verddõõllma åå'nteei åi'ggpõõ'ji se'st;

3) *äimmõsmuttâz tuõ'llstõõllmõõžžin* oummi toi'mmjummšest šõõddi šaddeempõrttgaasspiâsttji šõõddmõõžž da tõi äimmrie'dde piåssmõõžž kõggmõõžž, njiõlõõggi ra'vvjummuž di jee'res äimmõsmuttâz vaaiktõõžzi läåi'vummuž le'be jaukkummuž;

4) *äimmõsmuttsa šiottlõõvmmõõžžin* tåaimaid, kooivui'm va'rjõõđåt da šiottlõõvåt äimmõsmuttsa da tõn vaaiktõõžzid di tåaimaid, kooi veåkka vuei'tet åukjõõvvåd äimmõsmuttsa õhtteei vaaiktõõžzin;

5) *meersaž šaddeempõrttgaazzi inventaarioriažldõõggin* energiaunioon da äimmõståaimai valdšmest, Euroopp parlamee'nt da suåvtõõžž asetõõžzi (EY) N:o 663/2009 da (EY) N:o 715/2009, Euroopp parlamee'nt da suåvtõõžž direktiivi 94/22/EY, 98/70/EY, 2009/31/EY, 2009/73/EY, 2010/31/EU, 2012/27/EU da 2013/30/EU, suåvtõõžž direktiivi 2009/119/EY da (EU) 2015/652 mu'ttmest di Euroopp parlamee'nt da suåvtõõžž asetõõžž (EU) N:o 525/2013 kåå'mtummušest uvddum Euroopp parlamee'nt da suåvtõõžž asetõõžž (EU) 2018/1999 2 artikla 12 pääi'kest jurddum meersaž inventaarioriažldõõgg;

6) meersaž politikktääimai raportá'sttemriázldõõggin 5 pääi'kest peäggum asetõõzz 2 artikla 6 pääi'kest jurddum politiikki, tääimai da oudldõõzzi riázldõõgg;

7) piástkauppsektor piásttjivui'm piástkaupplää'jj 2–5 §:st jurddum peäggum lää'jj suävldemvoudda kuulli piásttjid da ke'rdemjäättlõõgg piástkaupást uvddum lää'jj 2 §:st jurddum peäggum lää'jj suävldemvoudda kuulli piásttjid;

8) nue'dájue'kkemsektor piásttjivui'm čõõnni ekksaž šaddeempõrttgaasspiásttji kie'ppumšin vuazzlažriikkin i'jji 2021–2030, kooivui'm oou'deet äimmõstääimaid Pariis suäppmõõžž čõnnõõttmõõžž tieu'ddem diõtt, di asetõõzz (EU) N:o 525/2013 mu'ttmest uvddum Euroopp parlamee'nt da suävtõõzz asetõõzz (EU) 2018/842 3 artikla 1 pääi'kest jurddum šaddeempõrttgaasspiásttjid;

9) mädää'nnemsektorin meersaž šaddeempõrttgaazzi inventaarioriázldõõggäst õnum mädää'nnmõõš, mädää'nnmõõžž muuttäs da meä'cctääll -sektor meäldlaž mädää'nnemklaassid:

- a) meä'ccmädd;
- b) šaddeem-mädd;
- c) suei'nnmädd;
- d) leäuš;
- e) rajjum mädd;
- f) jee'res mädd;

10) njiõlõõggin prosee'ss, toi'mmjummuž le'be mekaniism, kää'tt čäänn šaddeempõrttgaazz, aerosool le'be šaddeempõrttgaazz ouddää'blek äimmriäddäst;

11) jaukki mie'rin tõi meä'r šaddeempõrttgaazzid, koon njiõlõk čäänn äimmriäddäst tiõttum ääi'jest.

2 lääkk

Plaaneemriázldõk

7 §

Äimmõspoliikk plaaneemriázldõk

Tän lää'jj meäldlaž äimmõspoliikk plaaneemriázldõk nãrri tãin äimmõspoliikk plaanin:

- 1) ku'kes äi'gõkõõsk äimmõsplan;
- 2) meersaž äimmõsmuttsa šioõtlõõvvãmplãn;
- 3) kõskk-ku'kes äi'gõkõõsk äimmõsplan;
- 4) mädää'nnemsektor äimmõsplan.

Äimmõspoliikk plaaneemriázldõõggäst meä'rtet šaddeempõrttgaazzi piásttji kie'ppummuž, njiõlõõggi ra'vvjummuž da äimmõsmuttsa šioõtlõõvmmõõžž täävtõõzzid di tõiõd vuállam diõtt taarbšum tääimaid jee'res vaaldãšmsuõ'rjin.

8 §

Äimmõspoliikk plaani takai kai'bjõõzz

Äimmõsmuttãz tuõ'llstõõllmõõžž da tõõzz šioõtlõõvmmõõžž kuõskki täävtõõzzid da tääimaid älgg piijjãd äimmõspoliikk plaanin ääi'jtãss'sãz tiõõdlãz teãd vuãðald nu'tt, što vää'ldet lokku äimmõsmuttãz ouddnummuž, tõi viggãmnallšem miõõtlõõs da kiõõldlaž vaãiktõõzzid, tõõzz õhtteei vaãrid da riiskid di vwei'ttemvuõõdid pããrtai cõggmõ'sše da tõi hããitlaž vaãiktõõzzi rãã'jtummsã.

Plaanin älgg pu'htted ou'dde Lää'ddjânnam čõõnni meeraikõskksaž suäppmõõžžid da Euroopp unioon lää'jjsiõttummša vuäddõõvvi õõlgtõõzzid da plaani veäkkä älgg vue'zzstes ainsmä'tted õõlgtõõzzi teäuddjummuž. Plaani valmštõõllmest älgg lää'ssen vä'ldded lokku:

1) meersaž šäddeempõrttgaasspiästtji inventaarioriäžldõõggâst da meersaž politikktääimai raportá'sttemriäžldõõggâst puu't'tum teädaid;

2) ärvvtõõllmõõžžid meeraikõskksaž da Euroopp unioon äimmõspolitiikk ouddnummšest;

3) pırrõõzzlaž, tällõõzzlaž da sosiaal'laž tuejjejaid keäll'jeei ouddnummuž vuäddjurddi meäldlânji;

4) äimmõsmuttáz tuõ'llstõõllmõõžž da tõõzz šiõttlõõvvmõõžž kuõskki tääimai koollviõkkšõsvuõd;

5) šäddeempõrttgaazzi kie'ppummuž, njiõlõõggi ra'vvjummuž di äimmõsmuttsa šiõttlõõvvmõõžž kuõskki teknologia tää'zz da ouddnummuž;

6) plaani õ'httesuävtummuž tarbbsallaš vue'zzin energia- da jáåttlõkpolitiikk plaanummšin;

7) plaani vuei'tlvaž vaaiktõõzzid dommjänmallaš porrmõš-staa'ne;

8) plaani vuei'tlvaž vaaiktõõzzid luäđ mäånghämmsažvuõ'tte;

9) jee'res ko 1–8 pääi'kest jurddum õhtsažkää'dd ouddnummuž peä'lest miärkteei tuejjejaid.

9 §

Ku'kes äi'gõkkõõsk äimmõsplaani

Riiksuävtõs preemm uu'ccmõsân õ'htešt lääi ee'jjest ku'kes äi'gõkkõõsk äimmõsplaani. Plaanäst puu'tet ou'dde 2 §:st jurddum täävtõõzzid vuällam diõtt täid aa'sšid:

1) nue'ddjue'kkem-, piästkaupp- da mäddää'nemsektor õ'httela'skkuum šäddeempõrttgaazzi piästtji da jaukki mie'ri ouddnummuž kuõskki skenaarioid, kook kä'tte uu'ccmõsân pue'tti 30 ee'kked da koin vä'ldet lokku šäddeempõrttgaazzi piästtji kie'ppummuž, njiõlõõggi ra'vvjummuž da äimmõsmuttsa šiõttlõõvvmõõžž;

2) 2 § 1 momee'nt 3 pääi'kest jurddum šäddeempõrttgaazzi kie'ppeemtäävtõ'sse di 1 pääi'kest jurddum njiõlõõggi äiggavuäžžam jaukki mie'ri šõddmõõžž kuõskki täävtõ'sse vuäddõõvvi tää'rkõõs täimmsue'rgõmeäldlaž ouddnemvääjtõsmääinaid;

3) ärvvtõõllmõõžž šäddeempõrttgaazzi piästtji kie'ppeem-mõõntõõllmõõžžid da njiõlõõggi ra'vvjem-mõõntõõllmõõžžid ku'kes äi'gõkkõõsk ouddnemkuästtmõõžžin;

4) jee'res ko 1–3 pääi'kest jurddum tarbbsallaš aa'sšid.

10 §

Meersaž äimmõsmuttsa šiõttlõõvvâmplaani

Riiksuävtõs preemm meersaž äimmõsmuttsa šiõttlõõvvâmplaani uu'ccmõsân juõ'kk nuu'bb vaalpää'j. Šiõttlõõvvâmplaani puu'tet ou'dde 2 §:st jurddum täävtõõzzid vuällam diõtt täid aa'sšid:

1) ääi'jtäss'saž riskk- da ränn'jemvuõtt-tä'rkstõõllmõõžž;

2) šiõttlõõvvmõõžž vaaldäšmsue'rgõmeäldlaž, vaaldäšmsuõ'rji raajid rästldeei da vooudlaž tä'rkstõõllmõõžž taarb mie'ldd;

3) tääimaid šiõttlõõvvmõõžž täävtõõzzid vuällam diõtt da ärvvtõõllmõõžž tõi vaaikteeivuõdâst;

4) jee'res ko 1–3 pääi'kest jurddum tarbbsallaš aa'sšid.

Tõi vaalpõõ'ji ääi'j, kuä'ss ij leäkku 1 momee'ntest jurddum õõlgtemvuõtt raajjad plaani, älgg kuuitäg ärvvtõõllad viõggâst äärrai plaani ääi'jtäss'sažvuõd da odd tääimai taarb.

11 §

Kõskk-ku'kes äi'g'gkõõsk äimmõsplaan

Riiksuavtõs preemm õ'htešt vaalpâ'jest kõskk-ku'kes äi'g'gkõõsk äimmõsplaan. Plaanâst puu'tet ou'dde 2 §:st jurddum täavtõõzzid vuállam diõtt täid aa'sšid:

- 1) täavtõõzz nue'dđjue'kkemsektor šâddeempõrttgaazzi piâsttji ouddnummšest;
- 2) tääimaid, kooivui'm oummu toi'mmjummmšest šõddi nue'dđjue'kkemsektor šâddeempõrttgaazzi piâsttjid kie'ppeet;
- 3) teâdaid šâddeempõrttgaazzi piâsttji da jaukki mie'ri ouddnummšest;
- 4) ärvvtõõllmõõžžid šâddeempõrttgaazzi piâsttji ouddnummšest da tääimai vaaiktõõzzin tõid;
- 5) jee'res ko 1–4 pääi'kest jurddum tarbbsallaš aa'sšid.

Ooudpeä'lnn 1 momee'nt 3 da 4 pääi'kest jurddum teâdain da ärvvtõõllmõõžžin puu'tet ou'dde täid aa'sšid:

- 1) teâdaid nue'dđjue'kkem- da piâstkauppsektor õ'httela'skõuum šâddeempõrttgaazzi piâsttji ouddnummšest ee'jjest 1990;
- 2) teâdaid piâstkauppsektor, nue'dđjue'kkemsektor da mäddâ'nnemsektor šâddeempõrttgaazzi piâsttji da jaukki mie'ri ouddnummšest ee'jjest 2005;
- 3) ärvvtõõllmõõžž nue'dđjue'kkem- da piâstkauppsektor õ'httela'skõuum šâddeempõrttgaazzi piâsttji da jeä'rben nue'dđjue'kkemsektor piâsttji ouddnummšest plaan priimm'mõõžž čuâvvai 10–15 ee'jj ääi'j änn'jõž tääimai vuâdald;
- 4) ärvvtõõllmõõžž nue'dđjue'kkemsektor šâddeempõrttgaazzi piâsttji ouddnummšest plaan priimm'mõõžž čuâvvai 10–15 ee'jj ääi'j änn'jõž da odd tääimai vuâdald;
- 5) jee'res ko 1–4 pääi'kest jurddum tarbbsallaš aa'sšid.

12 §

Mäddâ'nnemsektor äimmõsplaan

Riiksuavtõs preemm mäddâ'nnemsektor äimmõsplaan uu'ccmõsân juõ'kk nuu'bb vaalpâ'j. Plaanâst puu'tet ou'dde 2 §:st jurddum täavtõõzzid vuállam diõtt täid aa'sšid:

- 1) täavtõõzz šâddeempõrttgaazzi piâsttji da jaukki mie'ri ouddnummšest mäddâ'nnemsektorâst;
- 2) tääimaid, kooivui'm šâddeempõrttgaazzi piâsttjid kie'ppeet da jaukki mie'rid šõddeet mäddâ'nnemsektorâst;
- 3) teâdaid šâddeempõrttgaazzi piâsttji da jaukki mie'ri ouddnummšest;
- 4) ärvvtõõllmõõžžid mäddâ'nnemsektor šâddeempõrttgaazzi piâsttji da jaukki mie'ri ouddnummšest da tääimai vaaiktõõzzin tõid;
- 5) jee'res ko 1–4 pääi'kest jurddum tarbbsallaš aa'sšid.

Ooudpeä'lnn 1 momee'nt 3 da 4 pääi'kest jurddum teâdain da ärvvtõõllmõõžžin puu'tet ou'dde täid aa'sšid:

- 1) teâdaid nue'dđjue'kkem- da piâstkauppsektor õ'httela'skõuum šâddeempõrttgaazzi piâsttji ouddnummšest ee'jjest 1990;
- 2) teâdaid mäddâ'nnemsektor šâddeempõrttgaazzi piâsttji da jaukki mie'ri ouddnummšest ee'jjest 1990;
- 3) ärvvtõõllmõõžž mäddâ'nnemsektor šâddeempõrttgaazzi piâsttji da jaukki mie'ri ouddnummšest plaan priimm'mõõžž čuâvvai 10–15 ee'jj ääi'j änn'jõž tääimai vuâdald;
- 4) ärvvtõõllmõõžž mäddâ'nnemsektor šâddeempõrttgaazzi piâsttji da jaukki mie'ri ouddnummšest plaan priimm'mõõžž čuâvvai 10–15 ee'jj ääi'j änn'jõž da odd tääimai vuâdald;
- 5) jee'res ko 1–4 pääi'kest jurddum tarbbsallaš aa'sšid.

Tõi vaalpõõ'ji ääi'j, kuä'ss ij leäkku 1 momee'ntest jurddum õõlgtemvuõtt raajjad plaan, älgg kuuitäg ärvvtõõllad viõggâst äârrai plaan ääi'jtäss'sažvuõd da odd tääimai taarb.

13 §

Äimmõspolitiikk plaani valmštõõllâm

Ko valmštõõllât oudpeä'lnn 9–12 §:in jurddum äimmõspolitiikk plaanid, älgg oummid va'rrjed vuäittmõõžž tobdstõõttâd plaanhämmsa di pu'htted tõ'st ou'dde vuäinlmeez. Lää'ssen kõskksaž ve'rggnii'kkîn da õutstõõzzin di 20 §:st jurddum äimmõspanee'lest da 21 §:st jurddum sää'm äimmõs-suävtõõzzâst älgg raukkâd plaanhämmsesst ciâlkâlm. Ciâlkâlm älgg raukkâd še Sää'mtee'ggest da Saa'mi siidsâbbrest.

Äimmõspolitiikk plaani pirrõsvaaiktõõzzi ärvvtõõllmest šitõtteet ve'rggnii'kki plaani da prograammi pirrõsvaaiktõõzzi ärvvtõõllmest uvddum lää'jjest (200/2005). Plaani raajjmõõžž õhttvuõõfâst še tõi tâllõõzzlaž da sosiaal'laž di jee'res vaaiktõõzzid älgg se'lvvted taarblaž meä'r mie'ldd.

14 §

Sää'mkulttuur ouu'dummuš

Oudpeä'lnn 9–12 §:in jurddum äimmõspolitiikk plaani valmštõõllmest vää'ldet Sää'mtee'ggest uvddum lää'jjest (974/1995) jurddum sä'mmlai dommvuu'dest lokku sä'mmlai vuõiggâdvuõõd tuõ'll'jed da ouodâsviikkâd jiijjâz kiõl da kulttuur. Tãn vuõiggâdvuõõd staanâm diõtt ve'rggnek älgg sagstõõllâd Sää'mtii'ggin, ko plaanid valmštõõllât. Sagstõõllmõõžžin jää'kket Sää'mtee'ggest uvddum lää'jj 9 § meâldlaž mõõntõõllmõõžž.

Plaani valmštõõllmest vää'ldet lokku še, mäid sää'mlää'jjest (253/1995) šitõtteet sää'mnarood da -vuu'd jie'llemäärrmõõžžin da pi'rggẽemvuei'ttemvuõõdi ouu'dummsesst di sää'mkulttuur tuõ'll'jummsesst da ouu'dummsesst.

3 lääkk

Raportâsttmõš da seu'rrjummuš

15 §

Čiõlgeemtuâjj ee'ttik-kâdda

Riikksuävtõs oudd ee'ttik-kâdda čiõlgeemtuâjjaid priimm'mes:

- 1) 9 §:st jurddum ku'kes äi'gğkõõsk äimmõsplaanašt;
- 2) 10 §:st jurddum meersaž äimmõsmuttsa šitõtlõõvvâmplaanašt;
- 3) 11 §:st jurddum kõskk-ku'kes äi'gğkõõsk äimmõsplaanašt;
- 4) 12 §:st jurddum mäddââ'nnemsektor äimmõsplaanašt.

16 §

Äimmõspolitiikk plaani teäuddjummuž seu'rrjummuš

Riikksuävtõs älgg seu'rrjed 9–12 §:in jurddum äimmõspolitiikk plaani teäuddjummuž nokk tõi tuõttâm diõtt, vuälat-a plaanin pijjum äimmõsmuttâz tuõ'llstõõllmõõžž da šitõtlõõvvõõžž kuõskki täävtõõzzid di 2 §:st jurddum täävtõõzzid. Seu'rrjummuž vuâdald riikksuävtõs tu'mmai taarb mie'ldd täävtõõzzid vuâllam diõtt taarbšum lââ'sstääimain.

Riikksuävtõs älgg seu'rrjed 2 §:st jurddum täävtõõzzi ri'jttjemvuõõd ääi'jtäss'saž äimmõsmuttâz ouddnummuž kuõskki tiõõdlaž teäð vuâdald di tõi ainsmä'ttem diõtt, što täävtõõzz teäu'dde Lää'ddjânnam čõõnni meeraikõskksaž suâppmõõžžin da Euroopp unioon lää'jjiõttummuž meâldlaž õõlgtõõzzid.

Oudpeä'lnn 9, 11 da 12 §:in jurddum äimmõspolitiikk plaanid siskkneei piäst- da jaukki mie'ri ouddnemärvvtõõllmõõžži teäuddjummuž älgg seu'rrjed meersaž šaddeempõrttgaazzi inventaarioriâžldõõggâst juõ'kk ee'jj puu't'tum šaddeempõrttgaasspiästtjid kuõskki teâđai vuâđald. Lââ'ssen plaani seu'rrjumms'est älgg vä'ldded lokku meersaž politikktââimai raportâ'sttemriâžldõõggâst puu't'tum teâđaid.

Riikksuâvtõs älgg teâđted seu'rrjummuž puâđõõžzin oummid.

17 §

Äimmõspolitiikk plaani mottmõš

Riikksuâvtõs älgg 16 § 1 momee'ntest jurddum lââ'sstââimaid kuõskki tu'mmstõõgg meâldlânji mu'tted 9–12 §:in jurddum äimmõspolitiikk plaanid. Plaani mu'ttmest jää'kket, mâid 13 da 14 §:in šitõteet plaani valmštõõllmest jää'kkum mõõntõõllmõõžžâst.

Tõn lââ'ssen, mâid 1 momee'ntest šitõteet, 9–12 §:in jurddum äimmõspolitiikk plaanid vuei'tet mu'tted še tõi se'st ââ'nem miârktõõžžeez peä'lnn uu'cces teâđain ou'dde puättam vaa'ni diõtt. Näkam ää'sš mottmõõžž vuei'tet tuejjeed jää'kktekani 13 da 14 §:i meâldlaž mõõntõõllmõõžžid.

18 §

Äimmõsee'kkmušttlõs

Riikksuâvtõs oudd juõ'kk ka'lnđaree'jj äimmõsee'kkmušttlõõžž ee'ttik-kâdda. Äimmõsee'kkmušttlõs älgg ââ'nned se'st:

- 1) teâđaid piästtji da jaukki mie'ri ouddnumms'est;
  - 2) ärvvtõõllmõõžž äimmõspolitiikk plaanin ou'dde puhtum ânn'jõž da plaanuum tââimai ri'jttjemvuõđâst čuâvvai 15 ee'jj äigga pijjum täävtõõžžid vuâllmõõžž vue'zzeld da ärvvtõõllmõõžž tõiđ vuâllmõõžž oudldem 16 § 1 momee'ntest jurddum lââ'sstââimai taarbâst;
  - 3) teâđaid 11 §:st jurddum kõskk-ku'kes äi'gğkõõsk äimmõsplaa'ne siskkneei piästkie'ppeemtäävtõõžž teäuddjumms'est;
  - 4) teâđaid 12 §:st jurddum mäddââ'nemsektor äimmõsplaa'ne siskkneei piästtjid da jaukki mie'rid kuõskki täävtõõžž teäuddjumms'est;
  - 5) 2 pääi'kest jurddum ânn'jõž da plaanuum tââimai di 16 § 1 momee'ntest jurddum lââ'sstââimai teäuddjummuž kuõskki teâđaid;
  - 6) taarbšum veeidasvuõđâst ärvvtõõllmõõžž 10 §:st jurddum šitõtlõõvvâmplaa'ne siskkneei šitõtlõõvvâmtââimai ri'jttjemvuõđâst da viõkkšõsvuõđâst di taarb mie'ldd čiõ'lğğõõžž plaanuum šitõtlõõvvâmtââimai teäuddjumms'est vaaldâšmsuõ'rji mie'ldd da vooudlânji.
- Pirrõsministeria älgg teâđted oummid äimmõsee'kkmušttlõõžž u'vddmest da tõn tää'rkmõs siiskõõžžâst.

4 lååkk

Ve'rğğnee'kk da jee'res tâimmai

19 §

Ve'rğğni'kk tuâj

Juõ'kk ministeria valmstâall jiijjâs vaaldâšmsue'rij kuõskki vuässõõzz 9–12 §:in jurddum äimmõspoliitiikk plaanin da tääimat jiijjâs vaaldâšmsue'rij kuõskki teãdaid 18 § meãldlaž äimmõsee'kkmušttlõõzz vääras. Äimmõspoliitiikk plaani õ'httesuãvtummšest da noormõõžžãst va'sttad 9 §:st jurddum ku'kes äi'gõgkõõsk äimmõsplaan vue'zzeld tuãjj- da jie'llemvue'kkministeria, 10 §:st jurddum meersaž äimmõsmuttša šiotlõõvãmplaan vue'zzeld mädd- da meã'cctãällministeria, 11 §:st jurddum kõskk-ku'kes äi'gõgkõõsk äimmõsplaan vue'zzeld pirrõsministeria di 12 §:st jurddum mäddãã'nmemsektor äimmõsplaan vue'zzeld mädd- da meã'cctãällministeria.

Tãn lää'jj meãldlaž plaani tiu'ddepiijmõõžž õhjjummuš da seu'rrjummuš ko'lle tãimmsue'rijstes koon-a ministeriaa'je. Äimmõsee'kkmušttlõõzz noormõõžžãst va'sttad pirrõsministeria.

Šãddeempõrttgaazzi meersaž inventaarioriãžldõõgg va'stteemjuãkksen toi'mmai Statistikk-kõõskõs.

20 §

Lää'ddjãnnam äimmõspanee'l

Riikksuãvtõs peejj neellj ee'jj mie'rrããigas vuãrstes Lää'ddjãnnam äimmõspanee'l, kãã'tt lij õõnnsã'ttem tiõðlaž ä'sštobddiorgan. Äimmõspanee'lest ä'lõgõge lee'd ee'ttkõ'stti jee'res tiõðsuõ'rijin.

Äimmõspanee'l tuãjjan lij puu't'ted, noorrãd da juãggtõõllãd tiõðlaž teãd da vuãmmšed teãttaarbid äimmõsmuttãz tuõ'llstõõllmõõžžãst da tõõzz šiotlõõvãmõõžžãst äimmõspoliitiikk plaanummuž, toimmupiiijmõõžž, seu'rrjummuž da tu'mmjemtuãj vääras. Tãi tuãjai vääras äimmõspanee'l oudd ciãlklmid äimmõsmuttãz tuõ'llstõõllmõ'sše da tõõzz šiotlõõvãmõ'sše õhtneei äimmõspoliitiikk ä'sški'rijin. Äimmõspanee'l vuãitt puu't'ted še jee'res ciõlgtõõzzid da materiaolid, koin tõt saaggat taarb mie'ldd oummid da tu'mmjee'jid. Lää'ddjãnnam äimmõspanee'l vuãzzli'žze vueil'tet mã'hssed tuãj hãiddmest toolkvaž pãã'lk.

Riikksuãvtõõzz asetõõzzin vueil'tet u'vded tãã'rkab šiotlmid äimmõspanee'l tuãjain, norrõõžžãst da jee'res äimmõspanee'l toi'mmjummuž kuõskki mõõntõõllmõõžžin di vuãzzlai va'lljummušest, tãimmpãã'jest da pãã'lkin.

21 §

Sãã'm äimmõs-suãvtõs

Oudpeã'lñn 9–12 §:in jurddum äimmõspoliitiikk plaani valmstõõllmõõžž tuãrjjan riikksuãvtõs peejj mie'rrããigas sãã'm äimmõs-suãvtõõzz. Sãã'm äimmõs-suãvtõõžžãst ä'lõgõge lee'd ee'ttkõ'sttum sãã'm ä'rbbvuõðlaž teãd vuã'msteei da ee'ttkõ'stti kõskksaž tiõðsuõ'rijin.

Sãã'm äimmõs-suãvtõõzz tuãjjan lij u'vded ciãlklmid 9–12 §:in jurddum äimmõspoliitiikk plaanin sãã'mkulttuur õõu'dummuž vue'zzeld. Sãã'm äimmõs-suãvtõs vuãitt tuejjeed še jee'res äimmõsmuttša di sã'mmlai kulttuu're da vuõiggãdvuõðid õhtneei teãttvuãd puu't'tummuž kuõskki tuãjaid. Sãã'm äimmõs-suãvtõõzz vuãzzli'žze vueil'tet mã'hssed tuãj hãiddmest toolkvaž pãã'lk.

Riikksuãvtõõzz asetõõzzin vueil'tet u'vded tãã'rkab šiotlmid sãã'm äimmõs-suãvtõõzz tuãjain, norrõõžžãst, tãimmpãã'jest da jee'res äimmõs-suãvtõõzz toi'mmjummuž kuõskki mõõntõõllmõõžžin di äimmõs-suãvtõõzz vuãzzlai va'lljummušest, tãimmpãã'jest da pãã'lkin.

5 låãkk

Viõ'kkõpuãttmõš

22 §

Viõ'kkepuättmõõ

Tät lää'kk puätt viõ'kke suei'nnmannu 1. pei'v 2022.
Täin laa'jjin kää'mtet äimmõslää'jj (609/2015).

23 §

Se'rddemsiõttålm

Vuõssmõõ 9 §:st jurddum ku'kes äi'ggkõõsk äimmõsplaan ålgg priimmåd mãåimõõzzåst ee'jj 2025.

Ooudpeä'lnn 11 §:st jurddum kõskk-ku'kes äi'ggkõõsk äimmõsplaan ålgg priimmåd vuõss vuåra tän lää'jj viõ'kkepuättmõõzz mãñña a'lõggi vuõssmõõ vaalpää'j ääi'j. Ooudpeä'lnn 10 §:st jurddum meersaõ äimmõsmuttsa õiõttlõõvvåmplaan da 12 §:st jurddum mãddåå'nnemsektor äimmõsplaan ålgg priimmåd vuõss vuåra mãåimõõzzåst tän lää'jj viõ'kkepuättmõõzz mãñña a'lõggi nuu'bb vaalpää'j ääi'j. Kuuitåg 10 § 2 momee'ntest da 12 § 3 momee'ntest jurddum årvvtõõllmõõzz ålgg tuejjeed vuõss vuåra tän lää'jj viõ'kkepuättmõõzz mãñña a'lõggi vuõssmõõ vaalpää'j ääi'j, jõõ kõõõõmõõzzåst åårrai vaalpää'j ääi'j jeåt primmu 10 da 12 §:st jurddum plaan.

Nåkam äimmõspoliikk plaani, kooi valmõõõõllåm lij kõõsk tän lää'jj viõ'kke puå'deen, valmõõõõllma da siiskõ'sse suåvldet tän lää'jj viõ'kke puå'deen viõggåst åårram õiõtlmid.

Tån lää'jj 3 låågg suåvldet õe tän lää'jj viõ'kke puå'deen viõggåst åårrai äimmõspoliikk plaanid.

Naantalist da He'Issnest 10.6.2022

Tää'ssvää'ld preside'ntt

Sauli Niinistö

Pirrõõ- da äimmõõõminister Maria Ohisalo